

SAMHÖRIGHET

|

SAMVERKAN

|

SAMORDNING

**Sverigedemokraternas Regionplan
2023–2025**

Grundläggande värderingar

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn. Vi betraktar oss som ett mittenalternativ och tredje block i svensk politik. Vi kombinerar strävandet efter social och ekonomisk grundtrygghet med värdekonservativa idéer. Det övergripande målet med partiets verksamhet är att återskapa ett samhälle präglad av trygghet, välstånd, demokrati samt en stark inre solidaritet och sammanhållning.

Vi tar vår roll i regionpolitiken på största allvar och har för avsikt att på bästa sätt försöka förvalta det förtroende som väljarna har gett oss. I regionpolitiken är vi inte låsta i något block utan är beredda att samarbeta med det eller de partier som ger oss bäst förutsättningar att genomföra vår politik.

Vår målsättning för Region Västernorrland är att hälso- och sjukvården ska hålla högsta kvalitet och kunna erbjuda patienten de allra senaste kunskaperna och de bästa behandlingsmetoderna för att kunna bota, lindra och förebygga sjukdomar. Samtidigt skall vården präglas av hög säkerhet, tillförlitlighet och försiktighet där evidensbaserad forskning och god uppföljning av såväl privata som offentliga verksamheter är ledande. Alla har rätt till lättillgänglig vård av högsta kvalitet, oavsett var i regionen de bor.

Region Västernorrland är liksom Sverige i övrigt; "sjukhustung". I vårt län finns tre sjukhus trots att befolkningsunderlag och möjligheter att rekrytera personal inte räcker till mer än två, om ens detta. Den nya organisationen i tre närsjukvårdsområden möjliggör nu att de tre sjukhusen kan fortsätta sin verksamhet, men nu som delar i en vårdstruktur som sätter patienten i fokus och möjliggör en **God och nära vård** i regionens alla delar.

Styrande i den nya strukturen ska vara vilket vårdbehov som finns i de tre sjukvårdsområdena. Att skapa ett vårdutbud på någon ort, för att därefter transportera in vårdbehovet från något annat ställe är i längden inte hållbart. Istället måste vårdbehovet tillgodoses genom samverkan av de enheter som ingår i närsjukvårdsområdet.

Alldeles oavsett vilka strukturförändringar som görs är det primärvården och hälso- och vårdcentralerna som är grunden i Regionens hälso- och sjukvård. Det är nästan alltid primärvården som är medborgarnas första vårdkontakt och primärvården ska därför vara lätt tillgänglig och finnas nära till hands.

Primärvården måste tilldelas mera resurser, men också ta ett större ansvar för dem som söker vård akut och de som behöver vård på andra tider än "kontorstid". Vården ska möta medborgarnas behov med ett adekvat tillgängligt utbud. För detta krävs bland

annat att digitaliseringens möjligheter tas tillvara i långt större utsträckning och att arbetstidens förläggning reformeras.

En verksamhet som fått och får allt större betydelse för Region Västernorrland är den regionala utvecklingen. Västernorrland har en historia av livlig industriell verksamhet, men också ett arv av eftersatt infrastruktur, ett problem som förvärrats med tiden. För att etablera industriell verksamhet eller locka till investeringar krävs en modern och väl utbyggd infrastruktur. Järnväg med dubbelspår längs kusten, vägar som tål hög belastning för timmertransporter samt bredband tillgängligt för alla invånare alldeles oavsett var de bor.

Olyckligtvis är Region Västernorrland och tidigare Landstinget underfinansierat och har varit så under många år. I Västernorrland finns heller inget utrymme för skattehöjningar. Även om landstingsskatten inte är den högsta i landet så blir den tillsammans med kommunalskatteuttaget i våra sju kommuner bland de högsta i Sverige. Trots detta fortsätter Region Västernorrland att dela ut pengar till verksamhet som varken tillhör kärnverksamheten eller tillför medborgarna något värde. Det finns heller ingen anledning tro att aviserade besparingsåtgärder eller olika typer av sparbeting kommer att ha tillräcklig effekt utan mycket allvarliga ingrepp i verksamheten.

För att fortsatt kunna driva en rättvis och jämlik sjukvård i hela landet krävs därför att staten tar över huvudmannansvaret för svensk hälso- och sjukvård.

Detta innebär inte bara en ny huvudman utan ett nytt system där profession, kompetens, sakkunskap och evidens prioriteras före kortsiktiga politiska majoritetsväxlingar, tillfälliga nycker och ideologiskt känslomässigt fattade beslut.

Inför ett framtida förstatligande av hälso- och sjukvården bör möjligheterna till mer regionöverskridande vård, utveckling och kompetensförsörjning stärkas. Regioner ska inte konkurrera med varandra utan samverka mera i syfte att effektivisera och maximalt utnyttja gemensamma resurser. Målet ska vara att verksamhetsmässigt sudda ut regiongränserna och bana väg för en ny vårdordning under en ny huvudman.

Innehåll

Regionplan Region Västernorrland	5
<i>God ekonomisk hushållning</i>	6
<i>Region Västernorrlands mål</i>	6
Målområde 1: Ett sammanhållet Västernorrland	7
<i>Mål: Region Västernorrland är en sammanhållande kraft för en hållbar samhällsutveckling</i>	7
<i>Mål: Vi skapar förutsättningarna för god och jämlik hälsa i Västernorrland</i>	9
Målområde 2: Region Västernorrland utvecklar arbetet för en god, jämlik och nära vård	10
<i>Mål: Vi erbjuder vård som utgår från individens behov och är lätt tillgänglig</i>	11
<i>Utveckling mot sammanhållen och nära vård</i>	11
<i>Mål: Vi bedriver kunskapsbaserad, trygg och säker hälso- och sjukvård samt tandvård</i>	12
<i>Kunskapsbaserad vård</i>	12
<i>Patientsäker vård med hög kvalitet</i>	13
Målområde 3: Vi skapar värden för alla genom vår verksamhet	13
<i>Mål: Vi erbjuder attraktiva arbetsplatser för alla medarbetare</i>	13
<i>Attraktiv arbetsmiljö</i>	13
<i>Kompetensutveckling och kompetensförsörjning</i>	14
<i>Mål: Vi understödjer samarbete, innovation och utveckling</i>	14
<i>Effektiv verksamhet</i>	14
<i>Medverkande, innovation och utveckling</i>	15
<i>Ny teknik och digitalisering</i>	15
<i>Miljö- och hållbarhetsarbetet inom organisationen</i>	15
Ekonomi	16
Ekonomiska förutsättningar	18
<i>Ekonomiska ramar</i>	19
Ekonomiskt scenario 2023 – 2025	20
<i>Resultat</i>	20
<i>Investeringar</i>	20
<i>Likviditet</i>	20
<i>Pensionsavsättningar</i>	20
Förutsättningar	21
<i>Demografisk utveckling</i>	21
<i>Arbetsmarknad</i>	21
<i>Omvärldsfaktorer</i>	22

Regionplan Region Västernorrland

Varför finns regionplanen?

Regionplanen visar Region Västernorrlands inriktning och utveckling för åren 2023–2025. Regionplanen är en instruktion till organisationen vad som ska prioriteras och ett krav i kommunallagen är att alla regioner har en plan samt budget. Som ett stöd i prioriteringen finns uppgifter om statliga uppdrag, befolkningens behov samt olika förutsättningar och omvärldsfaktorer som påverkar regionens verksamhet. Planens ekonomiavsnitt ger information om vilka ekonomiska resurser som finns och hur de ska fördelas mellan olika uppdrag och verksamheter.

Det är fullmäktige som beslutar om regionplanen. Regionstyrelsen och nämnderna gör egna verksamhetsplaner där regionplanens övergripande prioriteringar är grunden. Förvaltningarna och verksamheterna utgår också från regionplanen samt konkretiserar i sin tur nämndernas och styrelsens prioriteringar i sin planering.

Principer för styrning och ledning

Region Västernorrlands styrning utgår från regionens mål och grunduppdrag, förutom dessa är ekonomin en förutsättning. Styrande principer i styrmodellen är tillit och kunskap, som ska komma till uttryck genom styrning, struktur och ledarskap. Ledarskapet ska utövas med delegerat ansvar för uppdraget. **Samhörighet, samverkan och samordning** ska vara grundläggande inslag.

Grunduppdrag

En stor del av regionens verksamhet utgörs av dess samlade grunduppdrag. Det här är uppdrag som regionen har genom lagar eller förordningar, genom beslut i regering och riksdag samt andra myndighetsuppdrag. Dessa grunduppdrag följs upp genom egenkontroll eller annan uppföljning som passar för uppdraget.

Målstyrning

Utifrån grunduppdragen sätts olika mål och prioriteringar som visar vad som ska åstadkommas och vilka övergripande förändringar som behöver göras. Det kallas målstyrning och innebär styrning genom vision, långsiktig inriktning, mål och övriga prioriteringar med en återkommande uppföljning av resultat och effekt. Målstyrningen ger verksamheten **inte bara friheten att bestämma hur arbetet ska utföras utan också ansvaret för att det genomförs på detta sätt.**

Regionplanens innehåll utgörs till största delen av målstyrning, där grunduppdragen utgör utgångspunkt och sätter ramarna för mål och ambitioner. Det är upp till verksamheterna att ansvara för att målen uppnås inom de ramar som angivits. Region Västernorrlands ekonomiska förutsättningar är en av grunderna för prioriteringar, inriktning och mål.

God ekonomisk hushållning

Regionplanen innehåller ekonomiska ramar med prioriteringar samt mål för verksamhet och finansiering, som har betydelse för en god ekonomisk hushållning i Region Västernorrland. Med god ekonomisk hushållning menas att verksamheten är ändamålsenlig och kostnadseffektiv med en finansiering som långsiktigt garanterar verksamheten.

Region Västernorrlands mål

Region Västernorrlands vision ”**Samhörighet, Samverkan och Samordning**” är utgångspunkt för arbetet med regionplanen 2023–2025. Med grund i den visionen beslutar regionfullmäktige om långsiktiga strategiska målområden samt prioriteringar och mål.

Region Västernorrlands verksamhet ska utgå från olika målgruppers behov och förutsättningar. Det kan innebära att gruppernas behov ställs mot varandra och att prioriteringar är nödvändiga. Istället för att låta de så kallade horisontella perspektiven utgöra vägledning låter vi i denna plan vår vision om samhörighet i Region Västernorrland och det ständiga sökandet efter samverkan och samordning av verksamheten vara vägledande. Dessa tre perspektiv ska genomsyra all verksamhet och beaktas vid planering, beslut, genomförande och uppföljning.

Region Västernorrland kan inte fortsättningsvis låta globala önskelistevisioner, som exempelvis Agenda 2030, styra och påverka planeringen av verksamheten i den utsträckning som hittills varit fallet. Inte heller kan globala klimatmål prioriteras före regionala hänsynstaganden avseende miljön.

Region Västernorrlands uppdrag som demokratiaktör innebär bland annat att skapa förståelse och legitimitet för regionens uppdrag samt att genom öppenhet, transparens och dialog ge invånarna möjlighet att delta i den demokratiska processen. Ytterst kommer regionens arbete att speglas i bilden av hur andra ser på oss, som verksamhet och samhällsbyggare. Därför kommer olika dimensioner av befolkningens syn på Region Västernorrlands tjänster och utbud följas upp utifrån regionplanens samlade målområden och kopplas till visionen.

Målområde 1: Ett sammanhållet Västernorrland

För att möta nuvarande och framtida samhällsproblem krävs ett robust regionalt ledarskap, med kraft att ta sig an olika utmaningar och samverka brett. Region Västernorrland ska, som regionalt utvecklingsansvarig aktör, med ansvar för stärkt folkhälsa och som partner i utveckling av nära vård, leda och samordna ett stort antal verksamheter samt leda genomförandet av länets regionala utvecklingsstrategi. Det är avgörande att Region Västernorrland tar ansvar för och stärker det regionala ledarskapet, i samverkan med kommunerna, övriga regioner i norra Sverige och andra aktörer. Inte minst krävs att Region Västernorrland verkar och uppfattas som en sammanhållen enhet och inte som idag; ett konfliktområde i nord-sydlig eller öst-västlig riktning.

Ohälsa och glesbygdens hälso- och sjukvårdsutanförskap måste minska och utbildningsnivån hos länets invånare höjas. Region Västernorrland ska också, tillsammans med andra aktörer, säkerställa en sammanhållen kollektivtrafik och med kraft verka för en hållbar och välutbyggd fysisk och digital infrastruktur samt kontinuerligt stödja tillväxtfrämjande insatser, för ett konkurrenskraftigt, hållbart och breddat näringsliv i hela länet. Målområdet innefattar också påverkansarbete för att stärka Västernorrland och norra Sverige på EU- och nationell nivå, vilket är avgörande för många delar av Region Västernorrlands verksamhetsområden och för länets utveckling i stort.

Mål: Region Västernorrland är en sammanhållande kraft för en hållbar samhällsutveckling

Målet riktas till: Regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden samt Nämnden för hållbar utveckling.

Ett kraftfullt regionalt ledarskap

Ett kraftfullt ledarskap tar sig an aktuella problem och samverkar med de aktörer som krävs för en positiv utveckling. Region Västernorrland ska vara en viktig aktör i samhällsbyggandet och ska också skapa möjligheter för andra att agera när det behövs. Arbetet för fortsatt regional utveckling sker i samverkan med kommuner, regioner, företag och statliga myndigheter. Västernorrland som län tjänar på att aktuella frågor uppmärksammas tidigt i beslutsfattandet, både på EU-nivå och på nationell nivå.

En förbättrad samverkan i norra Sverige stärker Regionens möjligheter att påverka beslut, öka investeringsviljan och andelen extern finansiering. Region Västernorrland som organisation behöver fortsätta utveckla sin förändringsförmåga, för att kunna prioritera sina strategiska och långsiktiga beslut.

Ett långsiktigt hållbart Västernorrland

Den regionala utvecklingsstrategin kan inte bygga på Agenda 2030 eller andra utopiska globala mål då dessa har liten eller ingen relevans för ett långsiktigt hållbart

Västernorrland. Västernorrland ska vara en förebild för andra genom att självständigt avgöra vad som är hållbart för Region Västernorrland och låta dessa dimensioner vara en bärande del i de prioriteringar som görs.

I vårt regionala ledarskap verkar vi bland annat för minskad miljöpåverkan och långsiktig hushållning med våra resurser. Hit hör arbetet med infrastruktur för hållbar energiförsörjning. Det innebär att vi också stöttar företagen i omställningen till ett hållbart näringsliv. Vindkraft och/eller fortsatt etablering av vindkraft ingår inte som del i hållbar energiförsörjning.

Region Västernorrland skapar förutsättningar för ett sammanhängande, sammanhållet och konjunkturtåligt län. I fokus är infrastruktur, både digital och fysisk. Vi ansvarar för den regionala transportinfrastrukturplaneringen och har också ett samordnande ansvar för bredbandsutbyggnad i länet. Tillsammans med andra aktörer och genom samordnad regional planering möter vi exempelvis växande folkhälso- och miljöproblem.

Genom regionens uppdrag inom fysisk och digital infrastruktur, kollektivtrafik och kommersiell service kan vi tillsammans med kommunerna och regionerna i norra Sverige utveckla välfärden, bidra till att skapa attraktiva boende- och livsmiljöer, fungerande arbetspendling och utvecklade möjligheter till distansoberoende arbete och företagande i alla delar av länet.

De förutsättningar som skapas för länets invånare tillsammans med andra ansvariga aktörer, efterfrågas också av besökare som kommer till länet. Region Västernorrland samarbetar nära med andra samhällsaktörer för att skapa ett konkurrenskraftigt, innovativt och kreativt närings- och kulturliv, som bidrar till en hållbar tillväxt för länet.

Kompetensförsörjning och livslångt lärande

Kompetensförsörjning och livslångt lärande är avgörande för den långsiktigt hållbara tillväxten och sker på flera sätt. I den eftergymnasiala utbildningen är exempelvis yrkeshögskolor och folkhögskolor viktiga resurser. För att klara av kompetensförsörjningen krävs samarbete med de som bedriver högre utbildning, såsom högskolor, universitet och alla former av yrkesutbildning och med dem som finansierar och bedriver avancerad forskning och utvecklingsverksamhet, med regionala forskningsmiljöer och med det regionala näringslivet, vilket även omfattar nationella och internationella företag som har verksamhet i Västernorrland. Genom att hålla samman stödet (finansiering, utveckling och innovationsstöd) skapas de bästa möjligheterna för företagens tillväxt.

Regionens egna folkhögskolor bidrar till att utjämna utbildningsklyftor, stärka Västernorrland som folkbildningslän och medverka till ett livslångt lärande. Speciellt viktigt

är folkhögskolornas arbete med kompetensförsörjning till Region Västernorrlands egen verksamhet och kompletterande utbildning av Region Västernorrlands egen personal.

Ett attraktivt Västernorrland för invånare och besökare

Västernorrland behöver vara en plats där alla trivs, invånare såväl som besökare. I samverkan med andra samhällsaktörer ska Västernorrlands attraktionskraft stärkas. Tillväxt och utveckling ska utgå från lokala och regionala förutsättningar.

Ett funktionellt och sammanhållet system för resande och transporter ger möjlighet för människor att bo och verka i hela Västernorrland, att arbetspendla såväl inom länet som över länsgränser samt för företag att etablera och utveckla sina verksamheter i länets alla kommuner. För att lyckas med den ambitionen krävs en skatteväxling som innebär att det samlade ansvaret för såväl ekonomi som trafik överförs från länets sju kommuner till Region Västernorrland.

Region Västernorrland vill erbjuda tillgänglig och kvalitativ kultur, konst och biblioteksverksamhet för alla. Det regionala kulturarvet ska prioriteras, vidareutvecklas och vara tillgängligt i hela länet.

Mål: Vi skapar förutsättningarna för god och jämlik hälsa i Västernorrland

Målet riktas till: Regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden samt Nämnden för hållbar utveckling

Hälsa – en mänsklig rättighet

Hälsa är en grundläggande del av våra mänskliga rättigheter. Region Västernorrland ska arbeta systematiskt med hälsofrämjande och förbyggande insatser för att alla invånare, oavsett var i regionen de är bosatta, ska ha möjlighet att uppnå en god hälsa utifrån sina förutsättningar. Individer och grupper med sämre förutsättningar för en god hälsa ska särskilt lyftas fram. Folkhälsofrågorna utgör ett brett samhällsansvar där inte minst samverkan med kommunerna och civilsamhället, till exempel ideella föreningar och organisationer, är väsentligt.

Med tidiga insatser förebygger man ohälsa hos barn och unga vilket leder till positiva effekter under hela livet. Insatser till barn, oavsett ålder, rustar dem för att klara sig bättre i framtiden. Region Västernorrland ska förstärka samarbetet med andra organisationer och myndigheter så att barns behov fångas upp så tidigt som möjligt.

Region Västernorrlands insatser ska stärka individen att ta eget ansvar för att agera hälsofrämjande och förebygga ohälsa. Arbetet ska leda till att invånarna har en bra hälsa och minska den ohälsa som uppstår på grund av livsvillkor och levnadsvanor. Ur alla

perspektiv är det alltid bäst att förhindra och förebygga sjukdom, eftersom det leder till minskad sjuklighet, minskat lidande och minskade samhällskostnader. I arbetet mot våld i nära relationer ska Region Västernorrland agera proaktivt, fånga upp risker för individen och erbjuda stöd när det behövs, i enlighet med gällande strategi. Särskild vikt ska läggas vid hedersrelaterat våld och förtryck.

Kultur och utbildning – viktiga faktorer för hälsa

Kultur kan vara en väg till ökad hälsa och välbefinnande. Exempelvis beskriver personer som är aktiva i föreningar eller med olika individuella aktiviteter att de har bättre hälsa än de som inte är aktiva. Individer som har högre utbildning har oftare bättre hälsa än de med lägre utbildning. I länet behövs möjligheter till ett livslångt lärande, med flexibla lärandeformer och möjlighet till karriärväxling och omställning för invånarna. Region Västernorrland är en aktiv part i olika samfinansierade kulturverksamheter. Det finns dock all anledning att omvärdera och ställa avsevärt högre krav på den mycket kostnadskrävande och smala skattefinansierade kulturproduktion som produceras idag och konsumeras av ett fåtal, men finansieras av ett flertal.

God och nära vård är ett sätt att minska ojämlikheter i hälsa

Region Västernorrlands arbete med God och nära vård bidrar till en mer jämlik hälsa i befolkningen tack vare fokus på individens egna förutsättningar och behov. Hälso- och sjukvården ändrar sina arbetssätt för att patienten aktivt ska kunna medverka och där patientens och närståendes erfarenheter, kunskaper och resurser tas tillvara på ett bra sätt. En God och nära vård handlar också om att öka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet, att använda ett personcentrerat arbetssätt samt erbjuda en mer sammanhängande vård, där det inte är upp till varje individ att hitta vägarna genom systemet utan verksamheten har ansvaret för att rätt insatser når individen vid rätt tidpunkt.

Målområde 2: Region Västernorrland utvecklar arbetet för en god, jämlik och nära vård

Framtidens behov av välfärd ställer nya krav. Hälso- och sjukvårdssystemet står inför stora förändringar där Regionens och kommunernas primära vård ska utgöra basen. Hälso- och sjukvården kommer att utsättas för höga krav på förbättrad förändringsförmåga.

Den med kommunerna gemensamma målbilden för God och nära vård, utgör ramarna för den fortsatta utvecklingen av länets hälso- och sjukvård. De mål som förtydligas i avsnittet ska tillsammans genomsyra verksamheten för att uppnå önskade resultat. Viktiga delar är bland annat en personcentrerad och sammanhållen vård för individen, att verksamheterna drivs effektivt och att den gemensamma målbilden inte förblir ett papper med några namnteckningar från redan avgångna kommunrepresentanter. Målområdet omfattar hälso- och sjukvård samt tandvård som är jämlik, kunskapsbaserad, säker,

ändamålsenlig och ges i rimlig tid. I målområdet inryms hälsofrämjande insatser, prevention, omvårdnad, rehabilitering/habilitering samt medicinsk vård och behandling.

Mål: Vi erbjuder vård som utgår från individens behov och är lätt tillgänglig

Målet riktas till: Regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden samt Nämnden för hållbar utveckling.

Utveckling mot sammanhållen och nära vård

Region Västernorrland arbetar för att utveckla en god och nära vård som utgår från ett patientperspektiv samt olika gruppers behov och stödjer en sammanhållen vård. Omställningen innebär att en större del av vården, gällande exempelvis behov som ofta förekommer bland befolkningen, ska ges så nära patienterna som möjligt och med en förebyggande ansats. Behov som är mindre vanliga eller sällsynta händelser ska koncentreras för att skapa förutsättningar för hög kvalitet. Utvecklade och moderna arbetssätt är grunden för att kunna möta den förändring som nära vård innebär. I utvecklingen behöver patientens kunskaper och resurser tas tillvara både internt inom Region Västernorrlands hälso- och sjukvård samt tandvård, såväl som externt tillsammans med andra aktörer.

Patientens upplevelse är central för begreppet "närhet" och består av flera dimensioner, som geografisk närhet till vården, närhet i form av tillgänglighet, kontinuitet, trygghet och samordning – vilket bidrar till en ökad trygghet och tillit hos individen. En hög tillgänglighet till hälso- och sjukvård och tandvård är en förutsättning för att kunna möta befolkningens behov och en viktig nyckel till en god och jämlik hälsa bland invånarna. Såväl fysisk som digital tillgänglighet är viktigt.

För att skapa goda förutsättningar för hög tillgänglighet och en sammanhållen vård krävs en driven intern samverkan och samordning mellan den sjukhusdrivna vården och primärvården. Även samarbetet med skola, socialtjänst, kommunal hälso- och sjukvård samt privata utförare är avgörande för att kunna möta behoven på rätt vårdnivå. Samarbetet ska anpassas efter de behov och möjligheter som finns i kommunerna. Det första och det långsiktiga omhändertagandet av personer med kroniska sjukdomar ska i stor utsträckning ske i den nära vården. Den nära vården blir också allt mer specialiserad, vilket i sin tur ställer nya krav på kompetens.

Patienten som medverkande

Patientens och vårdens resurser och kunskaper ger tillsammans möjligheter som ännu inte utnyttjas fullt ut. Fortsatt utveckling till ett personcentrerat förhållningssätt behövs, vilket handlar om att se hela personen som en resurs, som fullt medverkande i sin egen vård, med kunskap, eget ansvar och förmåga att förstå och ta beslut kring sin situation. Gott

bemötande är en viktig faktor för att utveckla en mer jämlik vård. Jämlik vård handlar om att alla ska få den vård de behöver, bemötas professionellt och behandlas med respekt. Då hälsan inte är jämlikt fördelad ska en sjukvård som strävar efter att uppnå en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen, prioritera dem som har störst behov.

Hälsofrämjande och förebyggande

Region Västernorrland ska fortsatt arbeta för en utvecklad hälso- och sjukvård, med fokus på hälsofrämjande och förebyggande insatser. Det är en avgörande framtidsfråga, där förändringsförmågan i organisationen behöver stärkas, för att uppnå större hälsovinster. Ur såväl individens som samhällets perspektiv är det bästa att förhindra och förebygga sjukdom. Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser leder till minskad sjuklighet, minskat lidande och minskade samhällskostnader. Tandvården ska i första hand vara inriktad mot förebyggande tandvård, för både ungdomar och äldre. Region Västernorrland ska fortsätta sitt intensiva arbete för utvecklade arbetssätt inom både allmän- och specialisttandvården.

Effektiv vård utifrån individens behov

Verksamheten ska drivas effektivt, vilket innebär att fokus också behöver riktas mot produktivitet i hälso- och sjukvård samt tandvård. Detta för att bidra till förbättrad tillgänglighet, till jämlik vård genom minskade köer och väntetider samt en ökad kostnadseffektivitet i verksamheten. För att uppnå detta krävs en större samverkan såväl regionalt som nationellt, till exempel genom att skapa gemensamma vårdköer samt samverka och samordna vårdresurser och vårdkapacitet. Invånarna ska kunna ställa samma höga krav på alla vårdgivare, oavsett om verksamheterna drivs offentligt eller av privata utförare. Detta förutsätter att den gemensamt finansierade vården styrs utifrån människors olika behov.

Mål: Vi bedriver kunskapsbaserad, trygg och säker hälso- och sjukvård samt tandvård

Målet riktas till: Regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden

Kunskapsbaserad vård

Hälso- och sjukvården ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet och utformas för att möta den enskilde individens behov på bästa möjliga sätt. Utgångspunkten är att bästa möjliga kunskap används vid varje möte mellan vårdpersonal och patient.

Arbetet med etablering av regionernas gemensamma nationella system för kunskapsstyrning går vidare. Det systematiska arbetet med kunskapsstyrning syftar till en mer kunskapsbaserad och jämlik vård, vilket kräver en god följsamhet till nationella riktlinjer, beslutsstöd och rekommendationer i hälso- och sjukvården. För att kunna ha ett lärande och stödjande system på alla nivåer, ska stöd och strukturer som underlättar för verksamheternas uppföljning och analys finnas.

Patientsäker vård med hög kvalitet

En utvecklad säkerhetskultur ska genomsyra arbetet med patientsäkerhet, från ledning och styrning till bemötande och handling. Det är viktigt att patientsäkerhetsarbetet ses som en självklar del av vardagen, att det i organisationen finns ett tillåtande, öppet och integrerat risktänkande samt att det bedrivs ett proaktivt arbete för att leverera en god och säker vård med hög kvalitet. Arbetsmiljö och patientsäkerhet är nära sammankopplade och har en ömsesidig påverkan, arbetsmiljön är med andra ord viktig också för patientsäkerheten.

I Region Västernorrland ska det finnas olika stöd och strukturer, exempelvis patientnämnd samt systematiska arbetsätt utifrån kvalitets- och patientsäkerhetsarbete. Tystnadskultur ska inte tillåtas att etableras, utan istället motarbetas på alla nivåer.

Målområde 3: Vi skapar värden för alla genom vår verksamhet

Målområdet omfattar Region Västernorrlands interna uppdrag, att vara attraktiv arbetsgivare för alla medarbetare, att ha långsiktigt hållbara och effektiva processer, exempelvis inom ekonomi och organisation, ett väl utvecklat ledar- och medarbetarskap samt långtgående digitalisering. Region Västernorrland ska också skapa förutsättningar för så kallade akademiska miljöer, där vi som organisation både bidrar till aktuell forskning och gör det möjligt för medarbetare att forska och att fortbilda sig. Inom området ingår även frågor som rör utvecklingen av organisationens interna produkter och tjänster.

Mål: Vi erbjuder attraktiva arbetsplatser för alla medarbetare

Målet riktas till: Regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden samt Nämnden för hållbar utveckling.

Attraktiv arbetsmiljö

Region Västernorrlands verksamhet ska bedrivas på ett hållbart sätt. Ett hållbart medarbetarskap innebär att medarbetarna ges förutsättningar till en god arbetsmiljö där man känner arbetsglädje, är delaktig i arbetet, har goda och attraktiva arbetsvillkor samt ges möjlighet till att ta ansvar i sin medarbetarroll. För att åstadkomma detta ska det finnas en utvecklad dialog mellan ledning och medarbetare, där fackförbund och skyddsombud utgör en del av personalens företrädare. Det är viktigt att Region Västernorrland fortsätter att utveckla ledarskap och ledarskapskultur, utifrån en tydlig samverkansmodell.

Kompetensutveckling och kompetensförsörjning

En kvalitativ verksamhet bygger på att medarbetarna har rätt kompetens för uppdragen. Region Västernorrland ska erbjuda utvecklings- och karriärmöjligheter samt en lärande miljö med möjlighet till kontinuerlig kompetensutveckling och möjlighet till forskning. Forskning, utbildning och fortbildning är viktiga för en väl utvecklad akademisk miljö som i sin tur främjar kompetensförsörjning och god utveckling av verksamheterna. Region Västernorrland har tydligt fokus på att skapa goda förutsättningar för dessa områden både på egen hand och i samverkan med andra.

Med utgångspunkt i en snabb samhällsutveckling och förändrade förutsättningar som påverkar behoven av kompetens inom Region Västernorrland behöver vi säkerställa att vi, på kort och längre sikt, har de kompetenser som behövs för den verksamhet vi ansvarar för. Det finns verksamheter där stora pensionsavgångar kommer att ske och där särskilt fokus behövs med proaktiva insatser som till exempel utvecklat samarbete med utbildningsanordnare på olika nivåer. En ambition som särskilt rör hälso- och sjukvården liksom tandvården är att i största möjliga mån ha medarbetare som är anställda av Region Västernorrland.

För att reducera beroendet av hyrpersonal/extern personal ska Region Västernorrland inrätta en egen regional bemanningsenhet för att i första hand svara upp mot sina egna bemanningsbehov. Samarbetet med samtliga Sveriges regioner, men framförallt inom norra sjukvårdsregionen, ska fortsätta att utvecklas för att ytterligare minska beroendet av inhyrd personal. En stabil och varaktig bemanning skapar förutsättningar för en god arbetsmiljö och ett långsiktigt utvecklingsarbete där alla är med och bidrar till ökad kvalitet.

Mål: Vi understödjer samarbete, innovation och utveckling

Målet riktas till: Regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden samt Nämnden för hållbar utveckling

Effektiv verksamhet

Region Västernorrlands verksamhet ska vara välskött och hållbar med god kvalitet i utbudet av de tjänster som erbjuds. Fokus ska alltid vara att förbättra och underlätta för Västernorrlands invånare.

Systematiskt förbättrings- och kvalitetsarbete är en naturlig del i den dagliga verksamheten. Viktiga förutsättningar för kvalitet och hållbarhet i verksamheten är att organisationen har en god förändringsförmåga i interna flöden och arbetssätt och att samarbete genom samverkan och samordning utgör naturliga inslag. Regionen ska aktivt söka nya områden för samverkan och ta tillvara de samordningsfördelar som kan skapas tillsammans med andra.

Medverkande, innovation och utveckling

En tydlig, verksamhetsanpassad och tillitsbaserad styrning ska prägla verksamheten och bidra till god och likvärdig kvalitet inom Region Västernorrland. Fokus på invånarnas förutsättningar och behov kommer att bli allt mer avgörande för att möta framtida behov inom länet. Invånare och medarbetare ska bjudas in till dialog för nytänkande, innovation och utveckling. Viktiga utgångspunkter för arbete med utveckling och innovation är att verksamheten är ansvarig och drivande i sin egen verksamhetsutveckling. Region Västernorrland har strukturer i organisationen som stöttar och utvecklar detta arbete.

Ny teknik och digitalisering

Digitalisering och digital förändring ska möjliggöras när det ger ett mervärde. Digitaliseringen ska underlätta för människor att uppnå en god och jämlik hälsa och välfärd samt bidra till ökade möjligheter att utveckla och stärka egna resurser för en ökad självständighet och delaktighet i samhällslivet. Utnyttjande av ny teknik och digitalisering är också viktiga förutsättningar för effektiva arbetssätt och processer inom organisationen. För att kunna ta tillvara den nya teknikens och digitaliseringens möjligheter, behövs digital kunskap och delaktighet. Region Västernorrland ska på olika sätt stärka möjligheterna för detta, samtidigt som utvecklingsarbetet även ska fortsätta för att utnyttja ny teknik och skapa relevanta och användarvänliga digitala tjänster och lösningar. Det ska särskilt beaktas att digitalisering och utnyttjandet av ny teknik inte försvårar för vissa marginella grupper utan att tillgängligheten för dessa förblir hög.

Miljö- och hållbarhetsarbetet inom organisationen

Region Västernorrland ska främja en hållbar utveckling, det vill säga en utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov, ur ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv. Hälsöfrämjande och förebyggande insatser ger, förutom en positiv påverkan på människors hälsa, även effekter på samhällsekonomi, miljö, trygghet och social sammanhållning. Region Västernorrland har stor påverkan på människors möjlighet till god hälsa och goda livsmiljöer genom vårt arbete med hälso- och sjukvård, tandvård och regional utveckling samt genom en god arbetsmiljö för våra medarbetare.

Regionens hållbarhetsplan utgör ett stöd för att möta upp de tre dimensionerna av hållbar utveckling. I hållbarhetsplanen har de globala målen omformats till fyra övergripande mål för Region Västernorrland 2020–2024: *Vi ökar kunskapen om hållbarhet, Vi arbetar för att varje människa ska må bra, Vi använder naturens resurser klokt samt Vi begränsar miljöpåverkan.*

Region Västernorrland ska arbeta på ett sätt som sätter miljöfrågorna i fokus inom organisationen. En förutsättning för att ständigt förbättra miljöarbetet i organisationen är att det bedrivs systematiskt och målinriktat. Miljöledningsarbetet ger struktur och stöd för hur miljöarbetet ska planeras, genomföras, följas upp och förbättras.

Ekonomi

De ekonomiska förutsättningarna för Region Västernorrland är svåra att överblicka eller förutse kommande år. De långsiktiga effekterna av den pågående pandemin, exempelvis i form av uppskjuten vård, är vid regionplanens upprättande svåra att bedöma. I dagsläget är det även svårt att bedöma såväl inflationen som skatteunderlaget utveckling med anledning av det förändrade säkerhetsläget i Europa.

Den finansiella planen bygger på ett antagande om en återgång till i huvudsak ett normalläge i verksamheten och i ekonomin under planperioden. Basen för de finansiella ramarna och budgeten är aktuell skatteunderlagsprognos från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), aviserade statsbidrag samt en bedömning av kostnadsutvecklingen. Vidare bygger de ekonomiska förutsättningarna på att verksamhetens omfattning anpassas till tilldelade ekonomiska resurser och att takten i denna omställning sker enligt plan. Den statliga finansieringen av hälso- och sjukvårdssektorn är mycket osäker och svår att förutse avseende kommande år.

Ekonomiska mål

Grunden för verksamheten inom Region Västernorrland är det som i kommunallagen benämns "god ekonomisk hushållning". Detta innebär att det ur ett finansiellt perspektiv krävs att Region Västernorrland har kostnadseffektiva verksamheter som hushållar med tillgängliga resurser samt har en god framförhållning i ekonomin.

Region Västernorrlands finansiella mål är en ekonomi i balans över tid. Den långsiktiga ambitionen är att klara generationsfrågan i finansieringen av dagens verksamhet fullt ut och återställa det egna kapitalet på 15–20 års sikt (inklusive ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998). För detta krävs en resultatnivå på cirka 180 miljoner kronor motsvarande i snitt kring två procent av intäkter från skatter och generella statsbidrag. Detta innebär att dagens generation ska bära de kostnader för service som den beslutar och konsumerar.

En grundförutsättning för att på lång sikt säkerställa kostnadseffektiva verksamheter är att kostnaden för produktionen av vård, per DRG-poäng¹ förbättras till högst 5 procent över snittet i riket för jämförbara sjukhus (vilket skulle innebära en förbättring om cirka 10 procent, eller 350 – 400 miljoner kronor jämfört med nuvarande nivå).

På kort sikt är ambitionen att etablera en stabil resultatnivå som uppgår till minst 1 % av intäkter från skatter och generella statsbidrag, motsvarande cirka 90 miljoner kronor. För

¹ Diagnosrelaterade grupper (DRG) är ett verktyg för att gruppera vårdkontakter till större medicinskt relevanta och kostnadsmässigt likvärdiga grupper. Vårdkontakter kan viktsas med avseende på resurstyngd, med hjälp av uppgifter från Socialstyrelsen och Sveriges kommuner och regioner. Prestationen utgörs av summerade viktade vårdtillfällen och besök, och uttrycks i så kallade DRG-poäng.

att uppnå detta krävs en sänkt kostnadsnivå för alla verksamheter samt investeringar som finansieras med egna medel, d.v.s. ingen upplåning.

För att nå ovanstående ambitioner behöver målen under planperioden 2022-2024 utvecklas enligt nedan:

Det egna kapitalet, exklusive jämförelsestörande poster² förstärks och soliditeten förbättras.

Kostnaden per DRG-poäng uppgår till högst 7,5 procent över snittet i riket för jämförbara sjukhus, innebärande en effektivisering med 270 - 300 miljoner kronor.

Pensionsmedelsförvaltningen behöver tillföras minst ett belopp som motsvarar ökningen av Region Västernorrlands pensionsavsättning (exklusive jämförelsestörande förändringar). Självfinansieringen³ av investeringar, exklusive strategiska investeringar⁴, bör vara minst 100 procent.

² Exempel på jämförelsestörande poster är orealiserade finansiella tillgångar, som till exempel aktier och räntefonder.

³ Nyckeltalet beskriver hur stor andel av nettoinvesteringarna som finansieras av egna medel. Detta tas fram genom att dividera årets resultat (plus avskrivningar) med nettoinvesteringarna. Den långsiktiga målsättningen bör vara att självfinansieringsgraden ska vara minst 100 procent.

⁴ Strategiska investeringar kan tillåtas om rationaliseringseffekten är dokumenterad eller om investeringen genomförs i strategiskt syfte för att nå regionens mål.

Ekonomiska förutsättningar

Nuläge – en kort sammanfattning

Den finansiella planen bygger på antagandet om en återgång till i huvudsak ett normalläge i verksamheten och ekonomin under planperioden. Basen för de finansiella ramarna och budgeten är aktuell skatteunderlagsprognos från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), aviserade statsbidrag samt en bedömning av kostnadsutvecklingen. Vidare bygger de ekonomiska förutsättningarna på att verksamhetens omfattning anpassas till tilldelade ekonomiska resurser och att takten i denna omställning sker enligt plan. Den statliga finansieringen av hälso- och sjukvårdssektorn är ytterst osäker vad gäller eventuella tillskott kommande år.

Ekonomiska bakgrundsfaktorer

Under planperioden beräknas följande utveckling när det gäller befolkning, löner, priser och skattekraft.

	2022	2023	2024	2025
Befolkning 1/11 före budgetåret	244 223	243 600	243 200	242 800
Andel av rikets befolkning, %	2,34%	2,32%	2,31%	2,29%
Löne- och prisförändringar, %	2,5%	2,5%	3,0%	3,0%
Uppräkningfaktor eget skatteunderlag, %	4,4%	5,3%	2,8%	2,7%
Medelskattekraft i riket, (tkr/inv)	248,9	259,9	268,0	276,2
Egen skattekraft i % av rikets	94,3	94,3	94,2	94,0
Utdebitering, %	11,29	11,29	11,29	11,29

Av ovanstående tabell framgår att befolkningsutvecklingen är vikande, minskningen motsvarar nära 0,2 % per år, ca.400 personer. Till detta kommer det faktum att Västernorrlands andel av rikets befolkning minskar varje år med ca.0,02 procentenheter, vilket motsvarar ca.1 000 invånare som hade behövts för att Västernorrland inte ska halka efter rikets befolkningstillväxt. Vidare syns en fortsatt ökning av antalet invånare över 80 år och en minskning av personer i arbetsför ålder, vilket innebär en försämrad försörjningskvot och därmed ekonomisk påfrestning.

Under planperioden tillkommer ytterligare kostnader, bland annat på grund av demografiska förändringar och medicinteknisk utveckling. Nya behov och strategiska satsningar måste i första hand tillgodoses genom effektiviseringar och omdisponeringar. Därtill kommer att finansieringen inom regionens verksamheter beräknas komma att försvagas under de närmaste åren. Orsaker till detta är dels den beräknade befolkningsminskningen, dels en allmänt högre kostnadsökningstakt för i första hand pensioner samt att den statliga finansieringen av välfärden minskat i omfattning jämfört med de senaste två åren.

Om man jämför kostnadsutvecklingen under planperioden med skatteunderlagets utveckling, det vill säga befolkningens förmåga att betala landstingsskatt, innebär det en brist. Skatteintäkterna och de generella statsbidragen ökar i mindre omfattning än kostnaderna efter 2022, och innebär en brist på knappt 2 procent eller cirka 160 miljoner kronor per år. Om intäkterna från skatter och de generella statsbidragen 2023 och 2024 ökar i nivå med löne- och prisförändringar årligen, skulle det tillföras ytterligare cirka 65 miljoner kronor år 2025.

Ekonomiska ramar

Förslaget till ekonomiska ramar redovisas i särskild bilaga som utgör preliminära ekonomiska planeringsförutsättningar i arbetet med "Uppdrag Primärvårds Ersättningsbilaga" och verksamhetsplaneringen i nämnder/styrelser och verksamheter. Beslut om finansiering, skattesats och en samlad resultat- och balansbudget samt kassaflödesanalys och investeringsplan för åren 2023 - 2025 kommer att överlämnas till regionfullmäktige för beslut i november 2022.

De ekonomiska ramarna för budget 2023 och plan 2024-2025 har sin utgångspunkt i den av regionfullmäktige, i juni 2021, beslutade regionplanen för åren 2022 - 2024. Därefter har justeringar av de ekonomiska ramarna inarbetats utifrån:

- Regionstyrelsens beslut i december 2021, februari-april 2022 om tilläggsbudget och omdisponeringar har inarbetats i förslaget till ekonomiska ramar 2023 - 2025.
 - De beslut som under 2022 påverkar ekonomin långsiktigt i stor omfattning är utökad särskild lönesatsning samt finansiering av utökade kostnader för tågtrafiken.
- Ramuppräknning i enlighet med SKR:s bedömning av LPIK-utvecklingen kommande år.
- De interna överenskommelserna ska räknas upp enligt tidigare uppräknning dvs. 2,5 % för år 2023, 3,0 % för år 2024 och 3,0 % för år 2025.
- Ramjusteringar motsvarande effekten av beräknad höjd intern pensionsavgift samt höjd intern ränta på bundet kapital är inarbetade i de ekonomiska ramarna.
- Hälso- och sjukvårdens ekonomiska ram för den somatiska vården har med anledning av kvalitetssäkring av genomförd organisationsförändring, till viss del omfördelats mellan områdena.
- Mindre justeringar av uppdrag mellan nämndområdena.
- Vidare kommer läkemedelsbudgeten för åren 2023-2025 att under hösten 2022 justeras jämfört med liggande plan i enlighet med läkemedelsenhetens analys och bedömning.

De ekonomiska förutsättningarna (inflations- och skatteunderlagsbedömning) som SKR redovisat i slutet av april är vägledande för kommande års ekonomiska uppräkningsstal.

Budgeten för den somatiska vården gällande länssjukvårdsområde somatik, närsjukvårdsområde söder, väster och norr är svår att balansera inom planperioden 2023 - 2025. För att ge verksamheterna förutsättningar att genomföra sina kostnadsreduceringar i en rimlig takt får dessa fyra områden budgeteras med ett

sammanlagt underskott med 150 miljoner kronor för 2023 och 70 miljoner kronor för 2024, enligt tidigare beslut i regionfullmäktige. Fördelningen mellan dessa områden görs av hälso- och sjukvårdsnämnden i anslutning till fastställande av detaljbudgeten och delges regionfullmäktige.

Ekonomiskt scenario 2023 – 2025

Resultat

Med utgångspunkt i regionplan 2022 – 2024 och ovan beskrivna förutsättningar och konsekvenser av beslutade åtgärder, föreligger ett scenario för åren 2023 – 2025 med en ofullständig ekonomisk beskrivning.

I det ekonomiska scenariot för åren 2023 – 2025 saknas i nuläget förslag på finansiering med cirka 230 miljoner kronor år 2023 och 146 miljoner kronor år 2024. Osäkerhet råder gällande år 2025.

För finansiering av dessa obalanser föreligger ett flertal handlingsalternativ eller kombinationer av dessa:

- Kostnadsreduceringar utöver redan inarbetade i regionplan 2023 – 2025
 - I planen antagna kostnadsreduceringar
 - Hälso- och sjukvården (80 mnkr 2023, 80 mnkr 2024 och, vilket kräver särskilt politiskt beslut, 70 mnkr 2025)
- Välfärdssatsningar från staten genom statsbidrag av generell natur
- Skatteintäkter – högre skatteunderlag/justerad utdebitering

Investeringar

I regionplanens förslag till preliminära ekonomiska planeringsförutsättningar sätts investeringsramarna för perioden 2023–2025. Regionens långsiktiga investeringsstrategi är att den årliga nivån på återinvesteringar, över tid, motsvarar avskrivningskostnaderna. Dessutom kan eventuella strategiska investeringar tillkomma enligt särskilda beslut.

Likviditet

Regionens likviditet är i dagsläget relativt god. För att upprätthålla en god likviditet krävs fortsatt kostnadskontroll.

Pensionsavsättningar

I den nya finansiella policyn som regionfullmäktige beslutade om i november 2021 är ambitionen att under en femårsperiod avsätta cirka 1 100 miljoner kronor till den långsiktiga kapitalförvaltningen (pensionsmedelsförvaltningen). Huvudmålet är att minska belastningen från regionens pensionsåtaganden både vad gäller likviditetsbehov och pensionskostnader.

Förutsättningar

I detta avsnitt beskrivs samhällsförhållanden och omvärldsfaktorer som påverkar Region Västernorrlands verksamheter och uppdrag.

Omvärlden är osäker. Till exempel påverkar globala konflikter och ett förändrat säkerhetsläge i Europa oss. Det gör också covidpandemins fortsatta utveckling. För att kunna möta kommande utmaningar och hantera den påverkan som redan finns, pågår olika utvecklingsarbeten i Region Västernorrland, gällande till exempel beredskap och förstärkningar av civilförsvaret i regionen. Region Västernorrlands beredskapsarbete måste löpande anpassas till aktuella riskområden, vilket exempelvis kan röra digital säkerhet, negativ klimatpåverkan eller epidemier.

Demografisk utveckling

Över tid förändras länets befolkning, både i arbetsliv, levnadsvanor och livsstil, men också i ålderssammansättning och antal. Det påverkar vilka behov som länets invånare har, och vilka tjänster som Region Västernorrland behöver erbjuda. Prognoser visar att det är främst den äldre delen av befolkningen som ökar i antal och att ett färre antal individer i arbetsför ålder kommer behöva försörja en större grupp än idag.

När åldersstrukturen ändras, med fler äldre och färre i arbetsför ålder, ställs nya krav på hälso- och sjukvården. Samtidigt sker också snabba förändringar i sjukvårdsteknologin, detta påverkar både efterfrågan på vård och hur vården upplevs av individen.

Det kommer att vara möjligt att bota betydligt fler sjukdomar och många kommer också kunna leva längre med en kronisk sjukdom, tack vare en mer effektiv vård och nya behandlingsformer. Det är positivt, men det betyder också att kostnaderna för hälso- och sjukvård kommer att öka i takt med att vårdkonsumtionen ökar.

Arbetsmarknad

Invånarnas sysselsättning och möjligheten till kompetensförsörjning är viktiga frågor för länets framtida utveckling. I Västernorrland har både företag och offentlig verksamhet svårt att rekrytera personal. Samtidigt är arbetslösheten i länet något högre än riksgenomsnittet.

Arbetspendlingen mellan kommunerna och tätorterna är relativt låg. Det är också färre i Västernorrland som har en eftergymnasial utbildning än i riket i övrigt. Det är några exempel på förhållanden som påverkar arbetsmarknaden och kompetensförsörjningen i länet och som påverkar Region Västernorrland som arbetsgivare och samhällsaktör.

Omvärldsfaktorer

Ett urval av faktorer som inverkar på regionens förutsättningar kommande år.

God och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik

Regeringens folkhälsopolitiska mål med åtta tillhörande målområden ger en långsiktig struktur för folkhälsoarbetet. Det nationella målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhällseliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Utveckling för god och nära vård

Sveriges regioner och kommuner står inför en omställning av hälso- och sjukvården.

Nära vård är ett nytt sätt att arbeta med hälsa, vård och omsorg, som:

- Utgår från individuella förutsättningar och behov
- Bygger på relationer, är hälsofrämjande, förebyggande och proaktiv
- Bidrar till jämlik hälsa, trygghet och självständighet
- Grundas i gemensamt ansvarstagande och tillit

I relation till ovanstående, fortgår beredning nationellt utifrån *En sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34)*, respektive *God och nära vård – Rätt stöd till psykisk hälsa (SOU 2021:16)* som väntas få genomslag under planperioden. Länets sju kommuner och Region Västernorrland har skapat en målbild för God och nära vård i Västernorrland 2030 . Denna uttrycker en gemensam vision för att över tid kunna bygga en mer sammanhållen, mer jämlik och mer effektiv hälso- och sjukvård för länets alla individer, utifrån ett nära vård-perspektiv.

Fortsatt utveckling på nationell nivå

Under planeringsperioden förväntas flera utredningar på nationell nivå få genomslag. Några exempel är en ny tandvårdsreform, vilken kan förväntas påverka både tandvårdens uppdrag och finansieringsmodeller. Förändringarna är föreslagna att träda i kraft i utvalda delar under 2023 respektive i sin helhet till år 2026. Därutöver pågår en samsjuklighetsutredning, som bland annat belyser huvudmannaskapsfrågan för den framtida beroendevården.

Nationella strategin för hållbar regional utveckling 2021 – 2030, innebär att det regionala utvecklingsuppdraget kommer att förändras över tid. Strategin är bredare i sin ansats än tidigare strategier, samtidigt som fokus ökar på att nå målet om hållbar utveckling i alla delar av landet.

Den kommande kraftiga utbyggnaden av industrin i norra Sverige, med investeringar som både påbörjats och planeras, bedöms även kunna påverka Västernorrland. Positiva effekter av dessa investeringar kan ses också i Västernorrland, med förfrågningar om etableringar och investeringar som kommer kräva snabba processer och gemensamma

insatser från regional och kommunal nivå. Pågående och planerade investeringar skulle även kunna innebära en risk för Västernorrlands näringsliv, om expertkunskaper och arbetskraft som efterfrågas i övre Norrland primärt rekryteras från närliggande län och branscher.

Under 2022 förväntas beslut om den nya nationella infrastrukturplanen. Region Västernorrland är som regionalt utvecklingsansvarig aktör också ansvarig för den regionala infrastruktur- och transportplaneringen. Den nationella planen ger vägvisning för nationella prioriteringar, därför är en samordnad dialog från Västernorrland om hur en kostnadseffektiv och ändamålsenlig sammanhållen transportinfrastruktur ska uppnås avgörande för att möta länets och norra Sveriges utmaningar.